

Súd: Krajský súd Žilina
Spisová značka: 8CoP/25/2020
Identifikačné číslo súdneho spisu: 5319201036
Dátum vydania rozhodnutia: 16. 10. 2020
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: Mgr. Zuzana Hartelová
ECLI: ECLI:SK:KSZA:2020:5319201036.1

Uznesenie

Krajský súd v Žiline, ako súd odvolací, v senáte zloženom z predsedníčky senátu Mgr. Zuzany Hartelovej a členiek senátu Mgr. Kataríny Beniačovej a JUDr. Táne Rapčanovej, vo veci starostlivosti súdu o maloleté dieťa: D. Y., nar. XX. XX. XXXX, t. č. Centrum pre deti a rodiny Istebné, so sídlom Istebné 258, zastúpené Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny Čadca ako kolíznym opatrovníkom, dieťa rodičov - matky: W. Y., nar. XX. XX. XXXX, trvalé bydlisko H., t. č. bytom A. XXXX/XX, T., zastúpenej splnomocneným zástupcom JUDr. Jánom Notom, advokátom so sídlom S. XXX, otec neuvedený, za účasti Krajskej prokuratúry Žilina, so sídlom Moyzesova 20, Žilina a Centra pre deti a rodiny Istebné, so sídlom Istebné 258, o návrhu Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny Čadca na nariadenie ústavnej starostlivosti nad maloletým dieťaťom, o odvolaní matky maloletého dieťaťa proti uzneseniu Okresného súdu Čadca č. k. 14P/6/2019-102 zo dňa 04. septembra 2019, takto

rozhodol:

Uznesenie okresného súdu mení tak, že návrh na nariadenie ústavnej starostlivosti nad maloletou D. Y., nar. XX. XX. XXXX, zamietá.

Určuje dohľad nad výchovou maloletej D. Y., nar. XX. XX. XXXX, v trvaní jedného roka od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

Zrušuje neodkladné opatrenie nariadené uznesením Okresného súdu Čadca č. k. 14P/6/2019-18 zo dňa 15. 04. 2019.

Žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania.

odôvodnenie:

1. Okresný súd Čadca uznesením č. k. 14P/6/2019-102 zo dňa 04. 09. 2019 v poradí prvým výrokom nariadil ústavnú starostlivosť nad maloletou D. Y., nar. XX. XX. XXXX, ktorá bude vykonávaná v zariadení Centrum pre deti a rodiny Istebné, Istebné 258, Dolný Kubín a v poradí druhým výrokom matke určil lehotu 12 mesiacov na úpravu jej rodinných a sociálnych pomerov tak, aby mohla vykonávať osobnú starostlivosť o maloleté dieťa. V poradí tretím výrokom matke uložil povinnosť prispievať na výživu maloletej výživným vo výške 30 % zo sumy životného minima na nepľnoleté nezaopatrované dieťa, podľa zákona o životnom minime v účinnom znení, s účinnosťou od 17. 04. 2019, vždy do 15. dňa v mesiaci vopred, na účet Centra pre deti a rodiny Istebné, Istebné 258, Dolný Kubín a v poradí štvrtým výrokom povinnosť uhradiť nedoplatok na zročnom výživnom za obdobie od 17. 04. 2019 do 30. 09. 2019 v sume 128,85 eur, pričom jej povolil uvedený nedoplatok splácať v mesačných splátkach po 15,- eur spolu s bežným výživným tak, že omeškanie s plnením jednej splátky má za následok zročnosť celého nedoplatku. Posledným výrokom rozhodol o trovách konania tak, že žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania.

V odôvodnení uviedol, že Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny Čadca podal dňa 12. 04. 2019 návrh na nariadenie neodkladného opatrenia a návrh vo veci samej na nariadenie ústavnej starostlivosti nad mal. D. s odôvodnením, že tri dni po narodení mal. D. bola na podnet polície matke odobratá vzorka

na vyšetrenie moču, v ktorom bola zistená prítomnosť návykových látok. Matka počas tehotenstva nenavštevovala poradňu pre tehotné. Týmto konaním vážne ohrozila zdravie a život ešte nenarodeného dieťaťa. Matka nemá bývanie ani príjem, má už jedno dieťa, mal. O. G., ktorá je zverená do náhradnej osobnej starostlivosti starej matke z dôvodu, že rodičia neboli schopní zabezpečiť dcére riadnu starostlivosť. Nakoľko v rodine nie je nikto, kto by mal záujem o zverenie dieťaťa do náhradnej osobnej starostlivosti, navrhli nariadiť nad maloletou ústavnú starostlivosť.

Uznesením č. k. 14P/6/2019-18 zo dňa 15. 04. 2019 uložil súd Kysuckej nemocnici s poliklinikou Čadca povinnosť odovzdať maloleté dieťa do starostlivosti zariadenia Centrum pre deti a rodiny Istebné, zároveň matke uložil povinnosť platiť výživné na mal. D. vo výške 30 % zo sumy životného minima na účet Centra pre deti a rodiny Istebné.

Uznesením zo dňa 04. 09. 2019 súd pribral Centrum pre deti a rodiny Istebné do konania.

Citujúc ust. § 54 ods. 1 až 3, § 55 ods. 2, § 62 ods. 1 až 5, § 75 ods. 1, § 81 ods. 2 zákona č. 36/2005 Z. z. o rodine a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon o rodine“) súd návrhu na nariadenie ústavnej starostlivosti nad maloletou vyhovel.

Súd konštatoval, že matka aktuálne nemá vytvorené podmienky na zabezpečenie riadnej osobnej starostlivosti o maloletú. Hoci absolvovala liečenie, súd bol toho názoru, že pokiaľ riskovala život a zdravie dieťaťa a užívala omamné látky aj počas tehotenstva, nemohlo ísť o jednorazovú záležitosť, a preto len 10 týždňové liečenie nedáva dostatočnú záruku, že vo chvíli, keď nebude pod dozorom, opätovne sa neuchýli k užívaniu zakázaných látok. Rovnako doterajší spôsob života matky nedáva dostatočnú záruku, že starostlivosť o maloletú bude vykonávať riadne.

Súd v ďalšom konštatoval, že i keď sa matka snaží, vynakladá úsilie na stabilizovanie svojej situácie, absolvovala protidrogové liečenie, hľadá si prácu, nie je možné neprihliadať na predchádzajúce správanie matky.

Matka má ešte jednu mal. dcéru, ktorá je v náhradnej osobnej starostlivosti príbuznej a hoci matka tvrdí, že odňatie staršej dcéry bolo pre ňu zlou životnou skúsenosťou, nepoučila sa z toho, nesnažila sa upraviť si svoje pomery tak, aby jej mohla byť dcéra vrátená od osobnej starostlivosti. Matka počas tehotenstva páchala trestnú činnosť, ohrozila život a zdravie nenarodeného dieťaťa, nenavštevovala poradňu pre tehotné, a teda sa správala krajne nezodpovedne a bezohľadne. Pokiaľ sa matka snažila nájsť prácu a zabezpečiť si príjem, bol súd názoru, že mohla zvoliť aktívnejší prístup, keď liečenie ukončila dňa 19. 08. 2019 a mohla vyvinúť úsilie a nájsť si aspoň nejakú brigádu a nečakať s pracovným pohovorom až po uskutočnení pojednávania. Súd prihliadol i na to, že maloletá je dieťa útleho veku, je plne odkázaná na starostlivosť zo strany dospeléj osoby, pričom matka doterajším spôsobom života nedáva záruku, že bude starostlivosť o maloletú vykonávať riadne. Matka sa zdržiava v charite, kde je pod dohľadom, avšak zariadenie môže slobodne opustiť a zadovážiť si návykové látky.

Súd zároveň matke uložil lehotu na úpravu jej rodinných a sociálnych pomerov, počas ktorej by mala aktívne pristúpiť k riešeniu svojej situácie, nájsť si primerané bývanie a prácu, riadne platiť určené výživné na deti. Bolo by tiež vhodné, aby pokračovala v doliečovaní aspoň ambulantnou formou.

Pri rozhodovaní o výživnom súd vychádzal z toho, že matka je evidovaná ako nezamestnaná, poberá dávku v nezamestnanosti vo výške cca 240,- eur. Má ešte jednu vyživovaciu povinnosť k mal. O., na ktorú má prispievať minimálnym výživným. Má tiež výdavky súvisiace s bývaním v Dome charity sv. Gianni v T. cca 90,- eur mesačne. Okrem toho má záväzky vo vzťahu k Všeobecnej zdravotnej poisťovni a S. banke. Súd preto určil matke výživné v sume 30 % zo sumy životného minima na maloleté dieťa, ktoré musí platiť každý rodič bez ohľadu na jeho príjmy a majetkové pomery, a to na účet Centra pre deti a rodiny Istebné, v ktorom sa bude realizovať ústavná starostlivosť, a to počnúc dňom umiestnenia mal. dieťaťa do starostlivosti detského domova. Nedoplatok vo výške 128,85 eur umožnil súd matke splácať v mesačných splátkach.

O trovách konania súd rozhodol podľa § 52 Civilného mimosporového poriadku (ďalej len „C. m. p.“).

2. Proti tomuto uzneseniu podala matka maloletého dieťaťa, prostredníctvom splnomocneného zástupcu, z dôvodov podľa § 365 ods. 1 písm. f), h) C. s. p. odvolanie, ktorým sa domáhala jeho zrušenia a vrátenia veci súdu prvej inštancie na ďalšie konanie, alternatívne jeho zmeny spočívajúcej v zamietnutí návrhu.

Mala zato, že súd vydal napadnuté uznesenie odtrhnuté od výsledkov dokazovania, svojvoľne, arbitrálne a za ústavnou hranicou svojej právomoci. Uviedla, že súd nemôže vydať rozhodnutie opierajúc sa o dohady, pocity, dojmy, svojvoľné úvahy a predpovedania budúcnosti.

Súd prvej inštancie opakovane pracoval so skutočnosťou jej drogovej závislosti, ktorá bola priamo vyvrátená odborným posúdením zo strany lekára. Tento dôkaz preukazuje, že drogovo závislá nie je. Napriek tomu súd prvej inštancie uviedol, že jej doterajší spôsob života nedáva dostatočnú záruku, že

starostlivosť o maloletú bude vykonávaná riadne, že má svoj život pevne v rukách a bude vedieť čeliť aj náročnými životnými situáciami a že nebude riešenie hľadať v návykových látkach.

Ide o predpovede na hranici osočovania, ktoré nemajú základ vo vykonanom dokazovaní. Nie je možné, aby súd odôvodňoval svoje rozhodnutie úvahami typu, že mohla vyvinúť úsilie a nájsť si aspoň nejakú brigádu, hoci aj na krátky čas a nečakať s pracovným pohovorom až po uskutočnení pojednávania. V plnej miere poukázala na prejav na súdnom pojednávaní dňa 04. 09. 2019, kde jej právny zástupca vysvetlil, prečo bolo v najlepšom záujme čakať s pracovným pohovorom až do momentu, kým súd nerozhodne vo veci.

V ďalšom uviedla, že uplynutím času od prejednávania veci do momentu podania odvolania sa rozplynuli akékoľvek obavy o jej živobytie a prípadné trestnoprávne postihy. Má zato, že ako v minulosti, ani naďalej, nie je naplnený žiaden zo zákonných dôvodov pre nariadenie ústavnej starostlivosti.

3. Okresná prokuratúra Čadca navrhla odvolanie matky zamietnuť.

Poukázala na skutočnosti, ktoré viedli súd k nariadeniu ústavnej starostlivosti nad maloletou (zverenie staršej dcéry matky Michaely do náhradnej osobnej starostlivosti starej matky, z dôvodu, že rodičia neboli schopní zabezpečiť maloletej riadnu starostlivosť, požívanie návykových látok matkou, nenavštevovanie poradne pre tehotné, trestná činnosť matky), pre ktoré považovala rozhodnutie okresného súdu za správne a zákonné, keď súd prvej inštancie v danej veci dostatočne zistil skutkový stav a dôsledne vyhodnotil zistené skutočnosti, na základe ktorých rozhodol.

4. Centrum pre deti a rodiny Istebné považovalo odvolanie matky za dôvodné.

Uviedlo, že maloletá bola prijatá do centra dňa 17. 04. 2019, dňa 29. 04. 2019 sa uskutočnila prípadová konferencia za účasti centra, matky maloletej, Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny Čadca a Charity Čadca s cieľom naplánovať ďalší postup ohľadom maloletej a stanovenia plánu sociálnej práce. Matka na stretnutí prejavila záujem o návrat maloletej do jej starostlivosti. Boli jej stanovené úlohy, ktoré sa následne vyhodnocovali za účasti všetkých strán.

Matka vždy zodpovedne splnila všetky zadané úlohy - vyriešila svoje dlhy, dobrovoľne nastúpila na liečebný pobyt do Považského Chlmca, udržiavala pravidelný kontakt s maloletou (v centre absolvovala viacero pobytov s maloletou, kedy maloletá bola plne zverená do jej opateru), zabezpečila si bývanie v zariadení pre matky s deťmi Áno pre život, po priznaní dávky si plnila vyživovaciu povinnosť.

Centrum s matkou od 17. 04. 2019 do rozhodnutia súdu 04. 09. 2019 intenzívne pracovalo, matka bola s pracovníkmi centra (psychologička, sociálne pracovníčky) v pravidelnom a častom kontakte, boli s ňou realizované odborné metódy práce. Na základe pravidelnej a intenzívnej práce centrum vyhodnotilo, že matka sa od prijatia maloletej do zariadenia stavala k svojej situácii aj všetkým úlohám zodpovedne, o maloletú sa dokázala plnohodnotne a starostlivo postarať, jej rodičovské zručnosti boli na vysokej úrovni. Matka si uvedomovala chyby, ktorých sa dopustila. Zodpovedným plnením stanovených úloh a riadnym spôsobom života preukazovala ochotu to zmeniť kvôli svojim maloletým deťom.

Psychologička centra poukázala na dôležitý fakt, a to, že prvé mesiace dieťaťa sú kľúčové pre nadväzovanie vzťahu s matkou a zdravý vývin dieťaťa aj do budúcnosti s tým, že čím dlhšie maloletá zotrvá v profesionálnej náhradnej rodine centra, tým intenzívnejšie sa na ňu naviaže a odchod bude pre maloletú čím ďalej viac traumatizujúci. Preto centrum doporučilo návrat maloletej k matke a navrhlo menej závažné a represívne opatrenia - návrat dieťaťa k matke a nariadenie výchovného opatrenia v zariadení pre matky s deťmi, resp. návrat maloletej k matke a ambulantnú formu práce s matkou a dieťaťom.

K vyjadreniu okresnej prokuratúry uviedlo, že nie je pravdou, že matka v čase rozhodovania nemala žiadne bývanie a príjem, pretože matka mala v čase rozhodovania preukázateľne zabezpečené bývanie v zariadení pre matky s deťmi Áno pre život, kde bola pripravená v prípade návratu maloletej nastúpiť. Matka tiež poberala dávku v nezamestnanosti vo výške cca 240,- eur. Poukázali tiež na to, že matke bola podmienka za trestnú činnosť pôvodne udelená na dobu dvoch rokov, následne však bola súdom znížená na dobu jedného roka z dôvodu riadneho spôsobu života matky a z tejto doby už podstatná časť uplynula.

Tiež mali za to, že súd nebral do úvahy vyjadrenie lekárov a odborníkov na problematiku závislosti z liečebne Považský Chlmec, ktorí sa v prepúšťacej správe vyjadrili, že u matky sa nejedná o drogovú závislosť, bola len občasnou užívateľkou. Súdom tento fakt nezobral na vedomie a podľa vlastného laického názoru na problematiku závislosti v priamom rozpore s lekárskeho názorom matku aj naďalej označoval ako závislú osobu. Súdom tiež dostatočne nevyočul a nebral dostatočne do úvahy nimi podanú správu a názor ich odborníkov, ktorí boli kompetentní sa k danej veci vyjadriť, nakoľko za obdobie predchádzajúcich 6 mesiacov pravidelne a intenzívne pracovali s matkou maloletej.

Mali tiež za to, že do konania mala byť prizvaná aj Charita sv. Gianny Čadca, kde sa matka od apríla 2019 zdržiava, každý deň s ňou pracujú a majú relevantné informácie o jej spôsobe života a charaktere, ktorým súd bez dostatočného posúdenia vo svojom odôvodnení argumentuje. Matka od posledného súdneho pojednávania naďalej vedie riadny a slušný spôsob života, pracuje, plní si vyživovaciu povinnosť, pravidelne sa zaujíma a trávi pobyty s maloletou. Mali za to, že nariadenie ústavnej starostlivosti v tomto prípade nebolo dôvodné a nebolo v záujme dieťaťa, neboli dostatočne zvážené všetky fakty a vyčerpané menej represívne možnosti starostlivosti o maloletú.

5. Kolízny opatrovník maloletej navrhol odvolanie matky zamietnuť, majúc za to, že súd rozhodol správne a zákonne, vychádzal zo zistených skutočností a dôkazov a riadne posúdil právnu vec.

6. Podaním doručeným okresnému súdu dňa 13. 03. 2020 oznámila prebratie vstupu do konania Krajská prokuratúra Žilina, ktorá v rámci vyjadrenia k vyjadreniu Centra pre deti a rodiny Istebné zotrvala na vyjadrení Okresnej prokuratúry Čadca s tým, že nemá záujem bezdôvodne obmedzovať matku vo výkone osobnej starostlivosti o jej maloleté dieťa. Z vyjadrenia centra však nevyplývajú také nové skutočnosti, ktoré by odôvodnili zmenu stanoviska prokuratúry. Pokiaľ dôjde k zmene pomerov a odvolací súd doplní dokazovanie, ich stanovisko môže byť korigované, avšak rozhodne sa bude odvíjať od najlepšieho záujmu maloletej. Jedno z hľadísk bude otázka zabezpečenia bývania, preukázanie dostatočného príjmu na zabezpečenie životných potrieb a vyživovacej povinnosti voči maloletej a aktuálny stav trestných konaní voči matke maloletej a prípadný dopad vo veci vydaných rozhodnutí.

7. Centrum pre deti a rodiny Istebné k vyjadreniu krajskej prokuratúry uviedlo, že matka je od januára 2020 v pracovnom pomere v Kysuckých pekárňach, a. s., Vilija, Čadca a od 17. 03. 2020 býva v prenajatom byte v T., ul. A. s uzatvorenou zmluvou o podnájme zatiaľ do konca decembra 2020.

8. Krajský súd ako súd odvolací (§ 34 C. s. p.), po zistení, že odvolanie bolo podané včas, účastníkom konania (§ 362 C. s. p., § 7 C. m. p.), proti rozhodnutiu, ktoré možno napadnúť týmto opravným prostriedkom (§ 59 ods. 1 C. m. p.), preskúmal uznesenie okresného súdu v celom rozsahu, bez viazanosti odvolacími dôvodmi (§ 65, § 66 C. m. p.) a po zopakovaní a doplnení dokazovania v zmysle § 68 C. m. p. oboznámením listinných dôkazov (oznámenia o narodení dieťaťa, rodného listu maloletého dieťaťa, správy Centra pre liečbu drogových závislostí zo dňa 27. 06. 2019, výsledkov laboratórneho vyšetrenia matky, správy z prešetrenia pomerov na strane matky zo dňa 18. 06. 2019, správy z Centra pre liečbu drogových závislostí zo dňa 19. 08. 2019, psychologického vyjadrenia Centra pre deti a rodiny Istebné zo dňa 02. 09. 2019, potvrdenia neziskovej organizácie Áno pre život, potvrdenia a správy zamestnávateľa matky, správy Centra pre deti a rodiny Istebné, oznámenia Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny Čadca o evidencii matky v evidencii uchádzačov o zamestnanie, správy Fakultnej nemocnice s poliklinikou Žilina zo dňa 21. 09. 2020, správy Diecéznej charity Žilina zo dňa 21. 09. 2020, správy Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny Čadca k pomerom matky zo dňa 29. 09. 2020, odpisu z registra trestov, výpisu z Obchodného vestníka č. 234/2019) a výsluchom matky maloletej uznesenie súdu prvej inštancie podľa § 388 C. s. p. zmenil, vyhodnotiac odvolanie matky ako dôvodné.

9. Matka maloletej na pojednávaní pred odvolacím súdom zotrvala na podanom odvolaní. V rámci svojho výsluchu uviedla, že si uvedomuje, že spravila chyby, ale nechce prísť o dieťa. Snaží sa urobiť všetko, aby dcéru dostala späť. Našla si ubytovanie, nastúpila na liečenie, našla si aj prácu. Nájomnú zmluvu má síce do konca roka, ale s prenajímateľkou sa dohodli, že pokiaľ bude riadne platiť nájomné, nebude robiť hluk a neporiadok, tak jej nájomnú zmluvu predĺži. Nemá obavu o to, že by k predĺženiu zmluvy nedošlo, ale aj keby sa tak stalo, bude si hľadať nové ubytovanie. Má podporu ľudí, ktorí sú jej ochotní pomôcť. Aj v prípade, ak by jej bola dcéra zverená, chcela by ostať v práci, aby mohla pre dcéru zabezpečiť všetko potrebné. Požiadala by v práci o preradenie na ranné zmeny, kúsok od miesta jej bydliska sú jasle a má tiež známu, ktorá má malého syna a aj táto by jej v prípade potreby vedela pomôcť. Matka ďalej uviedla, že chodí ambulantne k MUDr. A. B., podrobuje sa aj testom na drogy. Psychickú podporu má zo strany charity. Uviedla, že je ešte trestne stíhaná pre staršie skutky, ale uvedené konanie sa zrejme skončí dohodou o vine a treste.

10. Centrum pre deti a rodiny Istebné na pojednávaní zotrvalo na správe, ktorú v konaní podalo. V rámci záverečného návrhu zástupkyňa centra uviedla, že neexistuje nič lepšie než to, aby dieťa vyrastalo s matkou. Matka maloletej podľa nich dáva záruku toho, že bude maloletá vyrastať pri matke milujúcej a starostlivej, preto navrhli návrh na nariadenie ústavnej starostlivosti zamietnuť.

11. Prokurátor Krajskej prokuratúry Žilina na pojednávaní po zopakovaní a doplnení dokazovania navrhol zmeniť napadnuté rozhodnutie okresného súdu a návrh na nariadenie ústavnej starostlivosti zamietnuť, za súčasného určenia dohľadu nad výchovou maloletého dieťaťa.

12. Odvolací súd, preskúmajúc napadnuté uznesenie, odvolanie matky, podania účastníkov konania a obsah spisu, po zopakovaní a doplnení dokazovania, na rozdiel od súdu prvej inštancie dospel k záveru, že neboli naplnené podmienky (a to ani v čase rozhodovania súdu prvej inštancie) pre nariadenie ústavnej starostlivosti nad maloletou D..

13. Podľa § 54 ods. 2 zákona o rodine súd môže nariadiť ústavnú starostlivosť len vtedy, ak je výchova dieťaťa vážne ohrozená alebo vážne narušená, nie je možné dieťa zveriť do náhradnej osobnej starostlivosti alebo pestúnskej starostlivosti a

a) dieťa je osvojiteľné a nie je možné ho zveriť do starostlivosti budúcich osvojiteľov alebo do starostlivosti fyzickej osoby podľa osobitného predpisu,

b) rodičia dieťaťa nežijú alebo im v starostlivosti o dieťa bráni závažná prekážka,

c) uložené výchovné opatrenie podľa § 37 ods. 3 nevedlo k náprave alebo

d) rodičia dieťaťa sú pozbavení výkonu rodičovských práv.

14. Podľa § 54 ods. 3 zákona o rodine za vážne ohrozenie alebo vážne narušenie výchovy maloletého dieťaťa sa nepovažujú nedostatočné bytové pomery alebo majetkové pomery rodičov maloletého dieťaťa.

15. Poľa § 37 ods. 2 zákona o rodine ak je to potrebné v záujme maloletého dieťaťa, súd môže rozhodnúť o uložení týchto výchovných opatrení:

a) vhodným spôsobom napomenie maloleté dieťa, jeho rodičov a iné fyzické osoby, ktoré svojím správaním ohrozujú alebo narušujú jeho riadnu výchovu,

b) určí nad výchovou maloletého dieťaťa dohľad; dohľad vykonáva najmä za súčinnosti orgánu sociálnoprávnej ochrany detí, obce, školy, neštátnych subjektov a zariadenia, v ktorom je maloleté dieťa umiestnené,

c) uloží maloletému dieťaťu obmedzenie v rozsahu potrebnom na predchádzanie a zabraňovanie škodlivým vplyvom, ktoré môžu ohroziť alebo narušiť jeho priaznivý vývin; dodržiavanie uloženého obmedzenia sleduje najmä za súčinnosti obce,

d) uloží maloletému dieťaťu a jeho rodičom povinnosť podrobiť sa sociálnemu poradenstvu alebo inému odbornému poradenstvu.

16. Odvolací súd mal z rodného listu maloletej a oznámenia o narodení Novorodeneckého oddelenia Kysuckej nemocnice s poliklinikou Čadca preukázané, že dňa 02. 04. 2019 sa narodila maloletá D. Y., pričom na 3. deň po narodení dieťaťa sa u jej matky preukázalo pozitívne vyšetrenie moču na prítomnosť návykových látok. Z návrhu na začatie konania a správy kolízneho opatrovníka zároveň vyplýva, že matka počas tehotenstva nenavštevovala poradňu pre tehotné, pričom možno súhlasiť s názorom okresného súdu, že matka týmto konaním ohrozila život a zdravie svojho nenarodeného dieťaťa. Určité pochybnosti o spôsobilosti matky poskytnúť náležitú starostlivosť svojmu dieťaťu odôvodňovala i skutočnosť, že matka nemala stále bydlisko ani zamestnanie, dopúšťala sa trestnej činnosti (a to i počas tehotenstva), čo mal súd preukázané odpisom z registra trestov, ako aj skutočnosť, že staršia matka dcéry, mal. O., nar. XX. XX. XXXX, bola zverená do náhradnej osobnej starostlivosti svojej starej matky z dôvodu, že jej rodičia neboli schopní poskytnúť riadnu starostlivosť. Napriek uvedenému však podľa názoru odvolacieho súdu vykonané dokazovanie, či už súdom prvej inštancie a následne i odvolacím súdom, neodôvodňovalo nariadenie ústavnej starostlivosti nad maloletou.

17. Je potrebné si uvedomiť, že nariadenie ústavnej starostlivosti je krajné riešenie situácie, ktoré prichádza do úvahy vtedy, ak už všetky miernejšie alebo prijateľnejšie alternatívy nezabezpečili požadovaný výsledok. Nariadenie ústavnej starostlivosti je len krajným a výnimočným opatrením, ktorému by mali predchádzať iné výchovné opatrenia s cieľom stabilizovať výchovné prostredie dieťaťa. Aj judikatúra Európskeho súdu pre ľudské práva zdôrazňuje, že rozhodnutia o vzatí do ústavnej starostlivosti sa musia v zásade považovať za dočasné opatrenia, ktoré treba zrušiť hneď, ako nastanú vhodné okolnosti, a že všetky vykonávacie úkony musia byť v súlade s konečným cieľom, ktorým je opätovné zlúčenie rodiča s jeho dieťaťom.

18. Súd prvej inštancie svoje rozhodnutie založil na konštatovaní, že hoci sa matka snaží, nie je možné neprihliadať na jej predchádzajúce správanie sa, rovnako podľa súdu „len“ 10-týždňové liečenie nedáva dostatočnú záruku toho, že sa matka, keď nebude pod dozorom, opätovne neuchyli k užívaniu zakázaných látok. Konštatoval tiež, že charitu, kde sa matka zdržiava, môže slobodne opustiť a zadovážiť si návykové látky, keď zároveň konštatoval, že pri užití návykových látok matkou, keďže tieto užila v tehotenstve, nemohlo ísť o jednorazovú záležitosť.

19. Odvolací súd sa s uvedeným názorom súdu prvej inštancie nestotožnil, keď z napadnutého rozhodnutia zároveň nevyplýva na základe akých skutočností súd dospel k záveru, že v prípade mal. D. nebudú iné, miernejšie, výchovné opatrenia neúčelné a je potrebné pristúpiť priamo k nariadeniu ústavnej starostlivosti. Z ust. § 54 ods. 2 písm. c) zákona o rodine pritom jednoznačne vyplýva, že podmienkou pre nariadenie ústavnej starostlivosti je nielen vážne ohrozenie či narušenie výchovy dieťaťa a nemožnosť zverenia dieťaťa do náhradnej osobnej starostlivosti alebo pestúnskej starostlivosti, ale aj skutočnosť, že uložené výchovné opatrenie podľa § 37 ods. 3 nevedlo k náprave.

20. Pokiaľ ide o pomery matky, matka sa v čase konania pred súdom prvej inštancie zdržiavala v Dome charity sv. Gianny, T. a z potvrdenia neziskovej organizácie Áno pre život, n. o., zo dňa 21. 08. 2019, vyplývalo, že matka mala od 04. 09. 2019 rezervované ubytovacie miesto spolu s dieťaťom v Domove G. B. Molla v Rajci, kde boli o sociálnej situácii matky informovaní. Nie je teda pravda, že v čase rozhodovania nemala matka zabezpečené bývanie. Od marca 2020 matka býva v jednoizbovom byte, pričom nájomná zmluva je uzatvorená do 31. 12. 2020 s predpokladom ďalšieho predĺženia, ktorú skutočnosť mal odvolací súd preukázanú jednak z vyjadrenia Centra pre deti a rodiny Istebné zo dňa 23. 03. 2020, správy kolízneho opatrovníka zo dňa 29. 09. 2020 a výsluchu matky na pojednávaní pred odvolacím súdom.

21. Matka si našla prácu, je zamestnaná u zamestnávateľa Kysucké pekárne, a. s., Čadca od januára 2020, zatiaľ do 30. 06. 2021, s priemerným mesačným čistým príjmom za obdobie 1/2020 - 8/2020 vo výške 782,37 eur. Podľa zamestnávateľa si matka pridelené pracovné úlohy plní zodpovedne, na pracovné zmeny nastupuje včas, absencie nemá, pri kontrolách nebolo zistené požívanie alkoholických nápojov na pracovisku. Zmenový majster ju hodnotí ako spoľahlivú a bezproblémovú zamestnankyňu a predpokladajú, že zostane pracovať v akciovej spoločnosti.

22. Matka sa osobným bankrotom oddĺžila, svoje záväzky z titulu vyživovacej povinnosti voči maloletým deťom si plní (správa kolízneho opatrovníka, Centra pre deti a rodiny Istebné a Diecéznej charity Žilina).

23. Zo správy Fakultnej nemocnice s poliklinikou Žilina, Centrum pre liečbu drogových závislostí Považský Chlmec zo dňa 21. 09. 2020 vyplýva, že matka v termíne 10. 06. 2019 - 19. 08. 2019 absolvovala kompletnú ústavnú odvykaciu protitoxikomanickú liečbu. Išlo o dobrovoľnú liečbu, ktorá bola ukončená v riadnom termíne. V liečbe fungovala proaktívne, bez problémov, kontrolné odbery biologického materiálu boli negatívne. Klientka bola prepustená do ambulantnej starostlivosti v spáde. Súčasťou spisu sú i potvrdenia o negatívnej toxikológii vzoriek matky zo dňa 10. 06. 2019 a 25. 06. 2019 (benzodiazepíny, metamfetamín, morfín, tetrahydrokanabinol), v rámci odvolacieho konania matka predložila negatívne vyšetrenie zo dňa 25. 09. 2020. Podľa správy psychológa Centra pre liečbu drogových závislostí, FNsP podanej v priebehu konania na súde prvej inštancie, dňa 19. 08. 2019, tento nepovažoval dlhodobý pobyt v resocializačnom zariadení, ktorý je spojený s ďalším dlhodobým odlúčením, separáciou matky a dcéry za nevyhnutný a vnímal ho ako nevhodný v záujme klientky - matky aj dieťaťa s tým, že je žiaduca podpora i dohľad kompetentných inštitúcií. Zo žiadnych listín tvoriacich súčasť spisu nevyplýva, že by v prípade matky išlo o osobu závislú na užívaní návykových látok. Pokiaľ súd prvej inštancie svoje rozhodnutie založil na presvedčení, že len 10-týždňové liečenie nedáva dostatočnú záruku toho, že sa matka opätovne neuchyli k užívaniu zakázaných látok, odvolací súd uvádza, že bez záujmu a odhodlania zostať „čistý“, nie je liečenie akéhokoľvek trvania (teda i liečenie dlhšie než 10 týždňov) zárukou toho, že liečená osoba sa opätovne nevydá cestou užívania návykových látok. Samotná dĺžka liečenia preto nemá podľa názoru odvolacieho súdu na túto skutočnosť rozhodujúci vplyv. Z potvrdenia navyše vyplýva, že matka bola prepustená do ambulantnej starostlivosti, ktorej sa matka podľa jej výpovede podrobuje u MUDr. A. B., čo potvrdzuje i matkou predložený výsledkový list ohľadne negatívnej toxikológie zo dňa 25. 09. 2020. Nemožno pritom obísť bez povšimnutia skutočnosť, že rozsudkom Okresného súdu Čadca sp. zn. 1T/74/2019 zo dňa 11. 09. 2019, ktorým bola matka

uznanou vinnou zo spáchania trestného činu nedovolennej výroby omamných a psychotropných látok, jedov alebo prekurzorov, ich držanie a obchodovanie s nimi podľa § 172 ods. 1 písm. c), d) Trestného zákona bol matke uložený podmienený trest odňatia slobody v trvaní 3 roky so skúšobnou dobou v trvaní 2 roky 6 mesiacov (do 04. 11. 2021) s probačným dohľadom, v rámci, ktorého jej bolo uložené i obmedzenie - zákaz požívať alkoholické nápoje a iné návykové látky. Uvedené obmedzenie, kontrolu ktorého môže kedykoľvek probačný a mediačný úradník nariadiť, je tiež spôsobilé vplývať na matku, keďže jej v prípade zistenia požitia návykových látok hrozí nariadenie výkonu trestu, a teda aj opätovné odlúčenie od dieťaťa. Uvedeným rozsudkom bol pritom matke uložený súhrnný trest za súčasného zrušenia trestu uloženého rozsudkom Okresného súdu Čadca sp. zn. 1T/52/2019 zo dňa 18. 06. 2019, v spojitosti s rozsudkom Okresného súdu Čadca sp. zn. 1T/32/2019 zo dňa 03. 05. 2019 (za trestné činy neoprávneného používania cudzieho motorového vozidla, krádež, neoprávnené vyrobenie a používanie platobného prostriedku, elektronických peňazí alebo inej platobnej karty), pričom išlo o trestnú činnosť, ktorej sa mala matka dopustiť pred narodením mal. D.. Z dôkazov zabezpečených v spise nevyplýva, že by sa matka i po narodení mal. D. dopúšťala ďalšej trestnej činnosti.

24. Vychádzajúc z uvedených zistení odvolací súd konštatuje, že matka má vytvorené vhodné podmienky pre starostlivosť o maloletú (má zabezpečené bývanie, pravidelný príjem, podrobuje sa liečeniu) a svojim životom preukazuje snahu o zlepšenie a nápravu svojho života i v záujme toho, aby mohla zabezpečovať starostlivosť o mal. D.. Matka sa o mal. D. zaujíma a snaží sa byť s ňou v pravidelnom kontakte. Podľa správy Centra pre deti a rodiny Istebné bolo matke umožnené opakovane stráviť pobyt s dieťaťom v centre v období 26. 07. - 28. 07. 2019, 26. 08. 2019 - 28. 08. 2019, 25. 10. 2019 - 27. 10. 2019 a 04. 11. - 05. 11. 2019. Maloleté dieťa bolo u matky na Charite v Čadci v období 05. 12. - 10. 12. 2019, 31. 12. 2019 - 02. 01. 2020, 30. 01. 2020 - 01. 02. 2020, 22. 05. 2020, 12. 08. - 15. 08. 2020, dňa 29. 09. 2019 profesionálni rodičia navštívili matku v Charite Čadca, dňa 27. 06. 2020 bola matka na návšteve u profesionálnych rodičov. Matka je v pravidelnom telefonickom kontakte prostredníctvom skype cca 4 až 6-krát do mesiaca. Počas stretnutí matka aktívne zabezpečuje opateru o maloletú, je všímavá voči jej potrebám, jej rodičovské zručnosti sú na dobrej úrovni. K dieťaťu sa chová láskyplne a starostlivo. O vývin dieťaťa sa zaujíma, konzultuje ho s profesionálnou matkou, s ňou a aj jej rodinou majú pekné a dobré vzťahy. Od prijatia dieťaťa nezaznamenali žiadny príznak užívania omamných a psychotropných látok matkou, je vždy zorientovaná, komunikuje primerane, slušne, k veci. Z celú dobu spolupráce s matkou vnímajú u nej zlepšenie sociálno-ekonomických podmienok i osobnostný posun.

25. Zo správy Diecéznej charity Žilina, Dom charity sv. Gianny, T. ako aj správy kolízneho opatrovníka mal odvolací súd zároveň preukázané, že matka obnovila kontakt aj so staršou dcérou O., pravidelne sa s ňou stretáva, pričom kolízny opatrovník konštatoval, že počas šetrenia pomerov v domácnosti matky, kedy bola u matky prítomná i jej dcéra O., bolo zrejmé, že mal. O. má s matku vytvorený pekný vzťah, maloletá matku hladkala, objímala, neustále si vyžadovala jej pozornosť. Z uvedeného vyplýva, že matka javí skutočný záujem nielen o mal. D., ale aj o svoju staršiu dcéru, mal. O..

26. Na základe všetkých doteraz uvedených úvah, východísk a zistení dospel odvolací súd k záveru, že neboli naplnené podmienky pre nariadenie ústavnej starostlivosti nad maloletou (vážne ohrozenie alebo vážne narušenie výchovy maloletej, pri súčasnej nemožnosti nápravy pri použití výchovného opatrenia podľa § 37 ods. 3 zákona o rodine), preto uznesenie okresného súdu podľa § 388 C. s. p. zmenil a návrh na nariadenie ústavnej starostlivosti nad maloletou zamietol. Odvolací súd prihliadol na záujem maloletej, ktorým nesporne je zotrvanie v rodine a prehlbovanie rodinných zväzkov v podstate s jedinou príbuznou osobou, ktorá o to prejavuje skutočný záujem a snahu zmeniť svoj život v záujme udržania rodiny. Súd nebol presvedčený v prípade maloletej o neúčelnosti iného miernejšieho výchovného opatrenia. Matka má vytvorené podmienky pre starostlivosť o maloletú, o maloletú prejavuje skutočný záujem a, ako už bolo konštatované, prejavuje i snahu o zodpovedný prístup k svojmu životu. Samotná skutočnosť, že matke plynie skúšobná doba podmieneného odsúdenia nemôže byť dôvodom pre nariadenie ústavnej starostlivosti nad maloletou, keď z dokazovania nevyplývajú také skutočnosti, ktoré by nasvedčovali tomu, že si matka povinnosti spojené s uloženými obmedzeniami neplní, naopak, riadne sa podrobuje probačnému dohľadu a svojim životom prejavuje i skutočnú snahu viesť riadny život. Ako už bolo vyššie uvedené, práve hrozba premeny podmieneného trestu odňatia slobody na trest nepodmienečný môže byť motiváciou pre matku neporušiť povinnosti spojené s probačným dohľadom a viesť riadny život, keďže v prípade porušenia týchto povinností matke hrozí nielen strata maloletého dieťaťa, ale i nástup na výkon trestu.

27. Pre zlyhanie matky v minulosti a nízky vek dieťaťa, ale aj súčasnú situáciu spojenú so šírením koronavírusu (COVID-19), v dôsledku ktorej, vzhľadom na rôzne obmedzenia, sa matka nemôže podrobovať terapii formou anonymných stretnutí, a ktorá môže vplyvať zaťažujúco na každého jednotlivca (t. j. i takého, ktorý v minulosti nepodľahol žiadnym pokúšeniam), zároveň za situácie, kedy má v krátkej dobe skončiť nájomný vzťah matky k bytu, v ktorom v súčasnosti byva, pričom zatiaľ nedošlo k jeho predĺženiu, považoval však odvolací súd v zmysle § 37 ods. 2 písm. b) zákona o rodine za nevyhnutné po určitú dobu vykonávať dohľad nad výchovou maloletej, z ktorého dôvodu určil nad výchovou maloletej dohľad v trvaní 1 roka od právoplatnosti tohto uznesenia.

28. Odvolací súd zároveň s poukazom na ust. § 335 ods. 2 C. s. p., v spojení s § 2 ods. 1 C. m. p. zrušil neodkladné opatrenie nariadené uznesením Okresného súdu Čadca č. k. 14P/6/2019-18 zo dňa 15. 04. 2019, ktorým súd rozhodol o odovzdaní mal. D. do starostlivosti Centra pre deti a rodiny Istebné, nakoľko zanikli dôvody pre nariadenie tohto neodkladného opatrenia. Po nadobudnutí právoplatnosti tohto uznesenia, dôjde k faktickému bezprostrednému odovzdaniu maloletej D. do osobnej starostlivosti matky.

29. Vzhľadom na zmenu uznesenia súdu prvej inštancie odvolací súd, okrem odvolacích trov, nanovo rozhodol aj o trovách prvoinštančného konania, a to podľa § 52, § 58 C. m. p. v spojení s § 396 ods. 2 C. s. p. tak, že žiaden z účastníkov nemá právo na náhradu trov konania (prvoinštančného a odvolacieho), keď žiaden z účastníkov konania si náhradu trov konania neuplatnil a odvolací súd ani nezistil dôvody, ktoré by odôvodňovali priznanie náhrady trov konania niektorému z účastníkov konania.

30. Toto rozhodnutie prijal senát odvolacieho súdu pomerom hlasov 3 (za) : 0 (proti).

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa. (§ 419 C. s. p.)

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. (§ 420 C. s. p.)

Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n). (§ 421 ods. 1, 2 C. s. p.)

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak

- a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvo pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b).

Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie. (§ 422 ods. 1 a 2 C. s. p.)

Dovolanie nie je prípustné proti rozsudku, ktorým sa vyslovilo, že sa manželstvo rozvádza, že je neplatné alebo že nie je a proti uzneseniu v konaní o návrat maloletého do cudziny vo veciach neoprávneného premiestnenia alebo zadržania. (§ 76 C. m. p.)

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné. (§ 423 C. s. p.)

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy. (§ 427 ods. 1 C. s. p.)

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania (ktorému súdu je určené, kto ho robí, ktorej veci sa týka, čo sa ním sleduje a podpis) uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh). (§ 428 C. s. p.)

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom.

Povinnosť podľa odseku 1 neplatí, ak je

- a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 C. s. p.).

Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže dovolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie dovolania. (§ 430 C. s. p.)